

Inserati se sprejemajo in velja triletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskavanju se oena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto

Zakaj? Zato!

(Izv. dopis.)

Množega pravega domoljuba navdajajo danes šestokrat zdvajajoče ter obupne misli. On povdarja v duhu, koliko naporov in žrtev je že zahtevalo naše narodno prebujenje, borba za naš obstanek z našimi zakletimi sovragi, kateri nas nevidijo, da, čisto sami ne vedo zakaj. On sprevidja, da zanikajo nasprotniki vse naše opravičenja, in kolikor več zbuje h in narodno zavednih stopa na dan, toliko bolj nam odrekajo ti ljudje pravico do eksistence. Zlobne nakane naših protivnikov smemo res že k hudomušnosti prištevati, ker pravih razlogov za svoje nasprotovanja itak nimajo, naj si tudi jih marno iz trte izvijajo. Dosti časa je sicer že poteklo v večnost, od one dobe, ko smo se jeli za svoje pravice glasiti, palo je že na vsaki strani več bojevnikov, toda peresni boj noče biti še sedaj manje živ, kakor nekdanj, smoter za katerim težimo, še noče postati istina. Zategadelj se nam pa tudi dostikrat vsiljuje vprašanje: zakaj? Zakaj so ravno Slovenci od nasprotnikov tako vedno nazaj porivani, zakaj so ravno oni v svojih pridobitvah med poslednjimi najzadnji? Odgovor na to ne bo pretežak.

Največa krivda, da nas vladajoče grmansko pleme nemško tolikanj črti, je, da smo udje matere Slave. Mogoče sicer, da bi nas Nemci črtili tudi takrat, ako bi ne bili tega greha deležni, kajti znano je, v kaki milosti se nahajajo v očeh Nemcev njih sokrivniki Danci, ali Nizozemci, vendar pa nam ne sme preiti iz spomina agitacija, katera se je širila l. 1830 med zapadno Evropo in posebno med Nemci, za tlačene Grke. Ravno takó se po-

stavljajo tudi za varuhe Poljakom v Rusiji, med tem ko svojim domá marno vrat zavijajo, ter širokoustno govore o zatiranju Poljstva v Rusiji in o krivicah, ki jih mora tam pravična stvar prenašati. Čitatelj sicer zna, da so tudi Poljaki slovanskega plemena, toda dokler se niso še navzeli pravega slovanskega duhá, se jim bodo Nemci še vedno v zaveznike ponujali, ker jih namreč v svoje sebične namene proti ojsčenju Slovanstva še vedno potrebujejo. Slovenci pa, naj si tudi niso ogromni po številu, greše proti Nemcem že preveč s tem, da so dali slovanskemu mišljenju vhod v svoje ideje, in kakor se ne vjemata ogenj in voda, tako se tudi slovanosovražni liberalci in katoliški verni Slovenci nikdar strinjati ne morejo.

Da pa Slovenci s svojimi zahtevami ničesar ne dosežejo, tudi to ima svoje tajne vzroke. Nemško liberalno svojst in nje somišljenike grozno v oči bode zalo ozemlje Slovencev, katero bi Nemci pač najraje všteli, ter jo že vštavajo, k svojemu „Vaterlandu“, in čudna logika bi bila to, da bi tam stanovalo katero drugo pleme kakor nemško. Naše brate Čehi pritiskali so z ravno tisto ljubeznivostjo kakor nas, pa če-ka vztrajnost premagala je tujega navalstva silo, in Čehi bodo imeli večji del svojega programa že skoro izpoljenega. Slovence kot slabše bodo si sicer skušali vladohlepni liberalci še dalje pod oblastjo obdržati, pa slovenska doslednost v boju za narodno stvar bo tudi to jerobstvo od sebe pahnila, zakaj „B g kliče in Slovani stopajo na njim pripravljeno mesto“, za katerimi sledi vedno tudi naš mač, če tudi prezirani narod slovenski. Poklic Slovencev pa nasprotujoča nemško liberalna sila vsekako ne bo kedaj predrugajša.

Požar v Ringtheatru.

Z Dunaja, 9. decembra

Strašna nesreča je zadela dunajsko prebivalstvo: sinoči je pogorelo na škotskem ringu gledališče „Ringtheater“, in okoli 500 ljudi je pri tem požaru grozen konec storilo. Nedavno se je v tem gledišči skazovala francozka igralka Sara Berohart, ki je vsaki večer skupila veliko tisoč goldinarjev in z Dunaja odnesla precejšno svoto. Dunajčani so namreč silno radovedni in zlasti za gledišča jako vneti, ter so od vseh strani skupaj vrel tujo igralko gledat, kako je igrala žaloigre in na videz na odru umirala. Tada se pač niso nadejali, da se bode nekaj tednov pozneje v tem gledišči dejansko vršila naj žalostnejša igra, ki bode zadevala njih same, in da bode toliko ljudi na tem kraju v resnici umrlo, in umrlo na tako strašen način!

Sinoči se je imela v tem gledišči v drugič ponavljati opereta „Contes de Hoffmann“, ki je bila prvič občinstvu jako dopadla. Ljudstvo je hitelo v gledišče in napolnilo vse prostore okoli 1/27 ure ni bilo nobene vstopnice več dobiti. Maogi so morali iti zaradi tega prazni nazaj, ki so pa zdaj Bogu jako hvaležni, da niso prostora dobili. Galerije, zlasti tretja in četrta, so bile popolnoma natlačene, lóže pa zlasti v prvi vrsti še niso bile močno zasedene, ko je nastal ogenj. Strežaji in sluge so sim ter tje tekali in delali priprave za predstavo, prižigali so svetilnice, razstavljali razno orodje itd., kar pače 10 minut pred sedmimi nekemu prižigalcu s špiritom napolnjena svetilnica s palice, s katero je prižigal plinove luči in vzame se neka kulisa, pa nemesto da bi jo skušal vgasiti, potegnil jo je

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXVIII.

„Dies irae, dies illa“.

Temu raz um prišlemu ljudstvu ni manjkalo vodij in, kakor zmerom, najstrastniši bili so najštevilniši. Eusebij, ki je boječe opazoval to razsajavščino, spoznal je med njo svoje osebne sovražnike. Dražili so, užigali so one strasti, oni divji nagon ohranitve: malesuada fames, hudosvetujočo lakot, ki vse vrste ljudi priganja k največjim prestopkom.

Eusebij se je tresel, ne za-se, ampak za tiste, ki so mu bili v oskrb izročeni. Hotel je nagovor imeti do vedno bolj naraščajoče množice. A kmali je spoznal onemoglost pameti ob urah zmešnjave. Mrmranje, žvižganje, rjutje, tulba mu je zatopila glas. Še tisti, ki so ga prej čislali in spoštovali, jemali so polna usta zaasmbe in zmerjanja.

Bog potrjuje ravnanje škofovo, so mu

upili, dobri njegovo sodbo, čuje njegovo prekletev in torej nas zaradi tebe obiskuje.

Ti si nas premotil, uzevši nam pravi pomen sv. pisma. Ti si nam usilil krivo, pogubno varnost. Ti si kriv, da nismo bežali na gore in tej šibi odšli.

Ali čemu bi vam bil ta beg, je odgovarjal Eusebij, ki ste vedeli, da pride poslednji dan sveta.

Odvrnili niso nič, a bili so toliko bolj openjeni. Strah nekterih, divjost drugih, zmotnjava vsih je bila do vrha privrela. Bilo je, kakor zmed pešasti v oni gosti noči, v naročju prijemljive temote.

Eusebij, ki je hotel dati onim dušam mir, zaupljivost, nado, bil je silovito, zlobno sprejet. Za trenotek je celo obnemagal pod navalom onih besnjakov, proti katerim se mu je bilo braniti.

Ta hip se začuje veleavav, a vendar mil glas in vidi se o baklje svitu senca nekake podobe. Bila je Flavija; vsi so jo spoznali.

Nje pogled se je bliskal spod bledega čela. Nje ustnici se odpreta, kakor starodavni sibili. Stala je tukaj, ne kakor ženske, kakor prerokinja. Nadnaravna moč kazala se je v

nje obnaši, v nje držanju, v vsem nje bitju; vsa nje osebnost bila je obdana, od nadzemskega sveta.

Neka neumljiva, neustavljiva moč ji pokeri dijevo množico. Nastane tihota, brezglasna tišina; z določnim glasom pravi:

Kaj počnete? Tako smelo se vzdigate zoper gospoda in maziljenca njegovega? Kaj ni pisano: Nolite tangere christos meos? Ne dotikujte se meni posvečenih! David si ni upal Saula umoriti zaradi tega in vi pokladate silovito roko na onega, ki ga je Bog posvetil? Ne očitajte mu zadolženja, ampak njegovega trpljenja; kajti prognanstvo, ki mu je trpeti, to je v vaših očeh vse njegovo hudodelstvo. S kako pravico hočete soditi njega, katerega Bog ni sodil? ali po kateri pravici obsojate onega, ki ga Bog opravičuje? Ker pravite, da je blizo konec sveta, kako si upate pred sodbo obstati z rokami, ki so s krvjo nedolžnega oskrnjene? Pravičen še mrtev obsojuje živeče hudobneže.

„Strah vas zapeljuje. Nebo kličem tu na pričo, da bode prestala ta stiska, da bode okrajšana zbog izvoljenih. Pustite, da molijo

na kviško tór s tem zanetil ogenj v višje prostore, kjer so nastavljene kulise in druge za predstave potrebne reči. Gost dim se je začel valiti po gledišči, ljudstvo je začelo upiti in klicati na pomoč, vse je vrelo k stopnicam, da bi odšlo preteči nesreči, pa nastal je vsled tega takov nered, da so ljudje na stopnicah iz 4. v 3. galerijo kar zagneti in niso mogli ne naprej ne nazaj, ter so se vsi zadušili. Eni pa so z galerij skočili v parter, eni zopet skoz okna na ulice, kjer so s polomljenimi rebri, ali rokami in nogami obležali. Strah in groza, pa tudi nered postal je še večji, ko so vgasnile vse plinove luči in je nastala po mostovžih in stopnicah silna tema ter mnogi niso vedeli, kam bi se obrnili. Eni pravijo, da so plinove cevi nalašč zaprli, da bi se plin ne vžgal in ne raznesel hiše, eni pa mislijo, da so zaradi nenadnega puha svetilnice vgasnile same.

V glediščih, zlasti novejših, kakoršno je gledišče na ringu, ki je bilo sozidano še le leta 1873, je mnogo priprav za boljše brambo pred ognjem, pa nobene teh priprav menda sinoči niso porabili. Velikega železnega zagrinjala niso raztegnili, ker ni bilo služabnika, ki je imel opravljati ta posel. Razun navadnih vhodov je tudi več vrat za silo, skoz ktere zamore občinstvo oditi, ako preti kaka nevarnost, pa te duri so bile vse zaprte. Pod streho je več posod z vodo napoljenih, pa tudi teh niso mogli rabiti, in po vrhu menda tudi telegraf ni bil v redu, ki je napeljan k požarni straži, tako da je tudi ta na pogorišče prišla, ko je že plamen na vse strani in visoko čez streho švigal.

Ljudstva se je bilo silno veliko zbralo, ker premnogi so bili v silnih skrbah zaradi svojih, ki so bili v gledišči zapreženih žrtv. Tudi nadvojvodi Albreht, Rajner in Viljem, minister Taaffe, mestni župan Nevald, general Filipovič in mnogi drugi so se zbrali pri pogorišču, kjer je vojaštvo skrbelo za red in gasilcem za prostor. Nadvojvoda Viljem se je podal tudi v gledišče, ter je zaukazal, naj se posebno dela za srečno rešitev ljudi, in in zunaj stoječe ljudstvo se je nekako oddahnilo, ko se je začela med njimi razlegati novica, da so ljudje vsi rešeni, in da nobeden ni pogorel. Žalibog to ni bilo res; ko je bilo mogoče predreti do mostovžev, našli so tam trupla zadušeni in mrtvi ljudi, ktere so za-

čeli nositi na ulice in na vojaških v ta namen pripeljanih sanitetnih vozov voziti v bolnišnico. Kadar so prinesli kako truplo na ulice, zagnalo je ljudstvo žalosten krik, ki je bilo odmevalo po okolici. Ogenj se je bil silno hitro razširil, okoli 9. ure se je z velikim gromenjem vdrl strop, in popadale so ob enem poprečne železne podporne.

V notranjem pa ogenj še zdaj o poludne razsaja, ko to pišem, zato se pa tudi ne more vedeti, koliko ljudi je v ognju prav za prav poginilo. Do 9. ure danes jutraj so bili v bolnišnico prinesli 164 trupel, hudo osmojenih in njih več skoraj na pol zgorelih. Med njimi je zlasti nad ženskami viditi, da so bile imenitnega stanu. Ema ima poleg sebe truplo svojega kake 4 leta starega otročiča. Gasilci pa še vun in vun delajo in razkopavajo ogenj ter iščejo zgorele ljudi in jih spravljajo na dan, zato se še nikakor ne more povedati, koliko jih je strašni požar pokončal; policija meni, da jih bo vseh skupaj kakih 500, ker se je s tretje in četrte galerije malokdo rešil. V parterji pa je še vse polno ogoja, zato se ne ve, koliko jih je še tam zakopanih.

Izmed igralcev se menda nihče ni ponesrečil; bili so deloma že napravljeni, deloma so se še napravljali ter so nekteri komaj na pol oblečeni pobegnili na ulice in se rešili. Gledališni vodja Jauerer je prišel k gledišči peš in mislil, da ste njegova žena in hčer že notri, ker ste se bile peljale. Hotel je v gledišče, pa vidi, da ljudstvo že vrè iz njega; pristavi toraj lestev k balkonu nad velikim vhodom, kamor so pa tudi že ljudje iz gledišča vreli, predere skoz nje, odpre vrata prve lože, in ko zagleda gledišče vse v ognju se v omedlevici zgrudi na tla. Pa Švedski konzul ga pobere in nese na omenjeni balkon, s kterega so ga spustili na tla še vsega nezavestnega. Neki odvetnik dr. Groag šel je s svojo mlado ženo v gledišče nekemu prijatelju, profesorju Löwu iz Moravskega na ljubo, ki je bil s svojo ženo prišel na Dunaj. Vsi štirje so med požarom storili strašno smrt. Izmed državnih poslancev pogreša se dozdej Poljak Pengovski, ki je sinoči s svojo ženo zapustil svoje stanovanje, tar se ne več povrnil. Sodijo, da sta bila tudi v gledišči v ognju pokopana. Nekteri njegovi tovariši so šli v bolnišnico gledat tam izpostavljena trupla, pa ga niso mogli spoznati. Poljak Čajkovski bil je

tudi v gledišči, pa je srečno še o pravem času prišel do stopnic in na ulice ter si le nekoliko ranil roko, ko je neko okno razbil. V listih stoji, da je nevarno ranjen tudi tržaški poslanec Rabi; pa to je menda zmota; vsaj je Rabi nekemu naših poslancev včera ob 1/2 6 uri rekel, da se še sinoči odpelje v Trst. Toraj gotovo prej ni šel v gledišče. Poljak grof Starženski je hotel iti s svojo gospo in -inom v Ringtheater; pa bila je prazna samo še loža št. 13. Ker pa spada k ljudem, ki imajo številko 13 za osodopolno, ni hotel iti v to ložo ter je šel s svojo družino v operno gledišče in vsled tega odšel nevarnosti. Tudi grof Margheri je mislil iti sinoči po klubovi seji v pogorelo gledišče ter je prigovarjal dr. Poklukarju naj gre z njim. Pa ta mu je odgovarjal, naj ne gresta tje, ker gotovo ne dobita že nobenega prostora več, in tako sta res ostala drugje ter bila pozneje jako vesela in Bogu hvaležna, da nista prišla v nevarnost.

Državni zbor danes ni imel seje, ker je vse še preveč zavzeto od strašnega dogodka. Predsednik g. Smolka je danes po svoji bolezni prvokrat prišel v zbornico ter sicer sejo pričel in se spominjal strašne nesreče, ki je zadela toliko družin, potem pa je poslanec Edvard Sues nasvetoval, naj ne bo zborovanja, ker poslanci pač niso v takem položaji, da bi zamogli pazljivo obravnavati važne predmete. Dr. Rieger je s krepkimi besedami podpiral ta predlog, spominjaje, da se je nedavno enaka nesreča zgodila v Pragu, da je pa dunajska veliko silnejša, ker tam je zgorelo samo blago, tukaj pa je žalosten konec storilo tudi toliko ljudi. Predlog Suessov je obveljal, in za danes odločeni dnevni red se bo razpravljaj še le jutri. Da je med pogrešanimi tudi državni poslanec Pengovski, zvedelo se je še le pozneje, sicer bi bil g. predsednik v svojem ogovoru gotovo omenjal tudi njega. Pogorelo gledišče je menda lastnina dunajskega mesta in je bilo zavarovano, naj večji nesreča toraj zadeva tiste družine, ki imajo obžalovati zgubo kterega svojih.

Ni še dolgo tega, kar se je bila zgodila enako velika nesreča v gledišči v Nizzi. Ako se prav spominjam, bil je tudi tisti dan praznik Matere Božje. Ali ni to nekako pomenljivo znamenje za krščansko ljudstvo? Ako pride človek ob nedeljah in praznikih tukaj na Dunaji dopoldne v cerkev, vidi, kako malo

ti, vi pa čakajte v strahu in udanosti. Bog ni neizprosiv in njega usmiljenje je brezumno. Nekaj ur še in solnce njegove dobrote vam bode posijalo, Najbolj prestrašeni naj se ohrabrijo in že sedaj naj zapoje petje pokore in ljubezni“.

Izgovorivši te besede, začne sama peti smiljeno pesen: „Iz globočin upijem k tebi, o gospod“.

Pri besedah: „Ker pri gospodu je usmiljenje in zadostno rešenje“, nje glas nenavadno zadoni in nje obraz nadzemski zažari. Držanje ji je bilo one spodbudne molivke, kakor so jo prvi kristjani slikali v svojih katakombah. Vsi nazoči z njo vred povzdignejo roke k nebesam in končajo: „In on bode Israel odrešil vsih njegovih grehov“.

Malo trenjejev za tem prizorom zgubila se je bila tema in strahoviti hrum — ni ga bilo. Dozdevalo se je, da na prostem vse diha svobodneje, vse oznanuje novo življenje, konec skušnje, ki je nekaj ur trpela, pa veliko stoletij dolga bila.

Oveseljena množica ni mogla obrniti oči od mladenke, ki se jim je tako blago skazala.

XXIX.

Et sepultus est inferno.

Ta namerljaj se je betlehemskim gostom ugodno izšel. Naklonjenost ljudstva so si bili pridobili. Čudilo se je, kako to, da so mogli tako ostri biti prot njim. Niso mogli doumeti, kako da se more početi z osebami, ki so očitno od nebes podpirane, kakor s pogani in očitnimi grešniki. Gotovo je bil patriarh v njihovi zadevi premoten. Na vsak način se ima z njimi spraviti in samostane v Betlehemu v svoje občestvo sprejeti.

V tem smislu so ravnali. Iskrene prošnje odposilanih oseb in pa pomiselki ali celo keslastne vesti so ga nagaili, da je prepoved odstranil. Saj je bil Eusebij vse njemu pripisovane orfgenske trditve ovrgel in se dotičnim cerkvenim kaznim podvrgel. Če je bil kriv, to se je bil spokoril; če pa ni bil, to so mu bili pa dolžni zadostenja.

V samostanih je vladalo neizrekljivo veselje, da je bila preklicana duhovna odločenost, v kateri jim je bilo tako dolgo vstrajati. Psalmi, molitve, svete pesni donele so kakor prej; vsa veličast in veselost kristjanskega življenja raz-

vijala se je znova. Opaziti je bil vere krepkeji vzlet, pobožnosti in gorečnosti napredek. Otroci, ženske, stari, vsi, ki so trebali svetlobe, dostojnosti, moči, gnetli so se okolo hvaljenih gostov.

Čudovito sta cvela samostana. Novi gosti so prihajali v velikem številu in sicer ne malo bogati. Njih premoženje je zdatno pomnožilo milošnjo ubogim. Zamogle so se postaviti še druge hiše, da so se neprostopnosti ognili.

Fiavija in Pretekstat sta bila zmage vesela. Zveseljena sta bila po vihrji zarjo zagledavši in dasi nista bila po zaobljubi k skupnemu življenju vezana, bila sta vendar tako mirna, zadovoljna in vesela, kakor so barkolomni, če se v varno luko otmejo.

Duh prisrčne, iskrene ljubezni spoprijaznil je goste med sabo, kakor se udje ene družine med sabo spoprijatijo. Veliko bolj je bilo družinsko živetje s svojo nedolžno priprostostjo, kakor strogi red samostanski. Živelo se je ondi, kakor ob domačem ognjišču, po predpisih evangelja, pa tudi po olajških, katere je zahteval stan, značaj, poprejno življenje ali sedanje potrebe. (Dalje prih.)

Ljudi se briga za to, da bi zadostili cerkveni zapovedi ter prišli k sv. maši; ako pa gre popoldne in zvečer v razne za kratek čas in za razveselovanje odločene kraje, se pa ljudstva povsod vse tare. Potem se res ne smemo čuditi, da gospod odtegne svoje vstavo ljudstvu, ki je njega zapustilo, in da ga s tako žalostnimi nesrečami opominja na njegovo dolžnost. Tukaj se pač zopet jasno potrjuje besede sv. pisma: Zastonj zidajo zidarji, ako Gospod hiše ne zida in zastonj čujejo čuvaji, ako Gospod mesta ne varuje!

Politični pregled.

V Ljubljani 12. decembra.

Avstrijske dežele.

Velika nesreča na Dunaji, pri kateri je toliko ljudi na tako grozen način smrt našlo, zanima vse kroge v Avstriji in še zunaj nje v toliki meri, da je za en čas politika skoraj pozabljena. Povsod nabirajo za unesrečenih rodbine. Tudi vlada je državnemu zboru predložila postavo, s katero se v ta namen dovoli 50.000 gld. Predlog je bil enoglasno sprejet. Minister Taaffe je državni zbornici razložil, kako se je ogenj vnel in kaj se je vse zamudilo, da je bila nesreča tolika. Brez dvoma bo prišla zdaj ostrejša postava za gledišča.

V proračunskem odseku je grof Klam predlagal, naj bi se pri pošti ob nedeljah menj delalo, da bi se nedelja posvečevala. Predlog je bil sprejet; enak predlog za telegrafске urade pa ni obveljal.

Vnanje države.

Francozka vlada je razkačena na Turke, ker trosijo po Algeru in Tunisu bukve in liste, v katerih ščujejo prebivalce zoper francozko vlado. Misli se, da to ščuvanje prihaja od turške vlade v Carigradu.

Na **Irskem** se ponavljajo še vedno poboji in neredi. Vsled tega se bo število državnih stražnikov tam pomnožilo. V Ameriki pa izseljeni Irski tabore sklicujejo in naravnost zahtevajo, naj Amerika Angležem vojsko napvó.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 11. decembra. (Državni zbor) je včeraj rešil nekoliko zadev gledé strašne nesreče, ki je zadela mesto dunajsko, o katerih vam pa natančneje poročam v spisu s pogorišča; g. predsednik dr. Smolka se je s solznimi očmi spominjal tudi poslanca Pengovskega, čigar truplo dozda še niso našli, potem pa se je nadaljevala posebna obravnava o vojaški postavi. Večina je sprejela premembo, da je izpustila iz postave določbo glede meščanskih šol, spodnjih gimnazij in realk, ter zavrgla razne nasvete levičarjev, ki so merili na to, da bi se polajšave dovolile za vse, ki so kaj v šolo hodili in se učili telovadbe, ter bi namesto 3 let služili pri vojakih samo dve leti. Take polajšave bi bile kmečkim prebivalcem na škodo, katerih sinovi bi morali dalje služiti pri vojakih, zato jih je desnica zavrgla. Čudo pa moramo izreči, da je obveljal nasvet tržaškega poslanca Wittmanna, da naj tudi učenci privatne kupčjske in višje mornarsko-kupčjske šole Rivoitelove v Tratu vživajo dobroto enoletnih prostovoljcev. Zakaj ravno v Tratu? Zakaj tudi ne v Ljubljani učenci šole Mahrove? Zakaj ne drugod! Levičarji so za ta predlog glasovali samo zaradi tega, ker ga je stavil eden njihovih privržencev. Da bi se Tržačanom ne zamerili, glasovali so zanj na

desnici tudi g. Nabergoj iz Trsta, dr. Vitezlič iz Istre in dr. Valussi iz Gorice, ter pripomogli levici do zmage, ker obveljal je ta nasvet le s 4 glasovi večine. Mnogo poslancev z desnice je pri glasovanju manjkalo. Ni mogoče, da bi vlada privoľila v tak privilegij lahonske Rivoitelove šole, in gospodska zbornica bode brez dvoma izpustila dotično določbo. Pa vsled tega bode morala vojna postava še enkrat priti pred zbornico poslancev, ki bodo morali morda samo zaradi tega pred Božjem nekoliko dni dalje tukaj ostati, ali pa se bode zakasnila do prihodnjega leta, kar pa v najvišjih krogih ne bi radi videli. Jutri se bode nadaljevala ta postava. Smolka je včeraj predsedoval sam, danes pa zopet nekoliko boleha.

Iz Ljubljane, 9. dec. Obdarovanih z novo obleko je bilo zopet letos 40 dečkov in 40 deklic iz različnih ljubljanskih šol 8. decembra dopoldne ob enajstih v čitalnici. Kakor druga leta je bilo to obdarovanje sklenjeno s priprosto a genljivo svečanostjo. Točno ob enajstih se je zbralo določeno število šolarjev in šolaric, ki so imeli obdarovani biti, v čitalnični dvorani. A razun teh je bilo še mnogo odličnega občinstva zbranega. Videli smo med drugimi blagorodnega g. c. kr. predsednika s svojo blago soprogo, deželnega glavarja i. dr. Da se najvišja gospoda ljubljanska tako prisrčno zanima za preblogo napravo, to je že obilno povračilo vsim onim, ki so na čelu temu podvzetju n. pr. gospa Bleiweisova, Murnikova, Robičeva, gospa Moos itd.

Svečanost je pričel č. g. vodja A. Praprotnik z jedrnatim ogovorom, v katerem je omenil, v koliko čast je naši deželi ta naprava, ki se to pot že 16tikrat ponavlja. Posebno mislo se je nam zdelo, ko je omenil ranjcega Bleiweisa, umrlega očeta slov. naroda, ki je večidel vsako leto in tudi še lani, se vdeleževal te svečanosti. Ko se je v imenu otrok zahvalil še vsim blagim dobrotnikom, pričelo razdeljevanje obleke: dečkom je delil gospod deželni predsednik sam, deklicam pa njegova soproga.

Otroci so se v drugi sobi preoblekli v novo obleko ter spet se zbrali v dvorani, kjer jih še č. g. Ant. Kržič nunski katehet, nagovoril, rekoč, da njim v prvi vrsti velja ta dan, naj tedaj njim velja tudi zadnja beseda. Beseda, ki si jo naj posebno v srce vtisnejo, je h v a l e ž n o s t. Hvaležnost se slehernemu človeku tako lepo podá; tem ostudniše je, če je revež, ki ob dobroti živi, nehvaležen. Zato v imenu obdarovanih otrok še enkrat najtoplejše zahvalo izreka vsim čč. dobrotnikom in dobrotnicam, navzočim in nenavzočim, katerikoli so kaj pripomogli v ta prelepi namen. Otrokom pa zatrdi, naj sami tudi pokažejo hvaležnost s tem, da pridno molijo za dobrotnike, in pa z večjo pridnostjo in lepšem vedenjem: če bode učiteljem veselje delati, bo to najlepša zahvala, in če kdaj, ko odrastejo, res kaj prida postanejo, bo to najlepše plačilo dobrotnikom.

Iz Trebnjega, dne 9. dec. — Grozopolno noč smo imeli od 8. na 9. t. m. Okoli 11. ure zvečer se silno zasveti, gosti dim se vali, a kmalo je videti kakor bi vse Trebnje bilo v plamenu; tužni glas zvonov nesrečo naznanja ter mlo kliče na pomoč. Goreti je bilo začelo v sredi vasi prav blizo cerkve in hipoma je bilo več poslopj vpeljenih in trije gospodarji prav za prav gospodinje v trenutku unesrečene, ens popolnoma, ker ji je čisto vse pogorelo, dve pa močno poškodovani. Strah je bil tem večji, ker so se ljudje komaj iz sanj prebudili, ter se komaj zavedali, kaj bi počenjati imeli. V splošni zmešnjavi je vsakdo

domačinov le na svoje misli ter vlekel iz hiš, kar je ravno zgrabiti mogel. Le malo se jih je početkoma z ognjeno močjo truditi moglo ter njeno arditost ukrotiti si prizadevalo, bilo je njih število proti toliki sili neuspešno. Da si je bilo njih delovanje vrlo in res vse hvale vredno, bil bi vendar njih trud skoraj zastonj ostal. Ko jim je še domača brizgalnica svojo službo odpovedala, bila se je namreč zlomila, bilo se je močno bati, da se bo reči moralo: „Bilo je Trebnje, a ni ga več,“ ko bi med tem obilna množica na tužni glas zvonov in močno svitanje plamena od blizo in dalječ ne pridrla, ter s svojo urnostjo in strajnostjo divjajočega ognja ne zadušila, ter cele vasi gotovega pogina ne rešila. Sila je bila res skrajna, kajti popokale so bile že šipe na šoli in vsa razbeljena je bila njena opeka, tako, da se je bilo vedno bati, da se bo tudi na tem poslopji rudeči petelin zdaj pa zdaj prikazal, a bi se bilo zgodilo to, gotovo vse Trebnje bi bilo končano. Nepopisljivi urnosti in marljivosti gasilcev kakor bratski podpori ljubezajivih sosedov Mirničanov, kateri so nam načelu svojega postrežljivega g. župana s svojo dobro brizgalnico prihiteli na pomoč, se imamo zraven Boga naj bolj zahvaliti, da nismo vsi nesrečni postali. Bodi jim prav prisrčna zahvala.

Kdo je ta požar povzročil se prav ne ve; ugiblje se razno. Toliko pa je gotovo, kolikor se iz raznih okoliščin sklepati more, da to ni nesreči pripisavati, ampak najbrže hudobni roki ali pa vsaj razuzdanemu in zlobnemu srcu.

Domače novice.

V Ljubljani, 13. decembra.

(Novi nadškof Sarajevski, dr. Stadler) bi bil imel prti od svečanosti, 8. decembra, iz Rima skozi Ljubljano in kvaterni teden ljubljanskim bogoslovcem „tonzuro in minores“ podeliti. Ali nenadoma je bil naglo na Dunaj poklican, kamor se je tudi že podal po naj krajši poti. Božične praznike ostane v Zagrebu, prve dni prosenca podá se skozi Brod v svojo nadškofijo.

Za stanovanje se mupripravlja poslopje, v katerem je bila doslej c. kr. realna gimnazija. S prestolno cerkvijo vstanoviti si hoče mladenško in duhovsko semenišče ter je izročiti vodnikom iz reda Jezusovega, katerih 16 pojde koj z njim. Po deželi hoče pomnožiti redovnike sv. Frančiška, ki so tudi do zdaj naj več delali in vplivali na ljudsko omiko.

Za instalacijo si je izvolil 15. dan prosinca — praznik presvet. Imena Jezusovega. Njegov tajnik J. Göszl je že v Sarajevo odšel, da potrebne reči za svečanost preskrbi Bog blagoslovi nadškofovo delovanje v b'agor Cerkvi in državi!

(† Valentin Bleiweis). Z Dunaja se nam piše, da je 10. t. m. zjutraj tam umrl mlajši in zadnji še živi brat ranjkega dr. Bleiweisa, g. Valentin Bleiweis, ki je bil nedavno še venec poslal svojemu ljubemu bratu! Tedaj pač ni mislil, da bo šel tako hitro za njim in da bosta po smrti tako kmalo zopet združena: Naj v miru počiva!

(Ustanovitev obrtne zadruga.) V nedeljo popoldne so se na rotovžu zbrali obrtniki (kakih 150), da se ustanové kot zadruga in si izvolijo odbor. Bili sta dve stranki. Pri volitvi je zmagala tista stranka, ki hoče imeti g. Horaka za načelnika. V odbor so bili voljeni: J. Horak, Ant. Klein V. Čamernek, H. Harisch, M. Kunc, Fr. Mayer, V. Rudholzer,

L. Schumi, Fr. Zupančič, J. Žitnik. Ktere kandidate je imela nasprotna stranka, in v čem se loči od prve stranke, nam ni znano. Reklo se je, da nihče nima vstopa, kdor ni obrtnik, in čudno je, da se še časnikarjem niso poslale vstopnice. Mi obrtne zadruga gotovo ne bomo motili v njenem delovanju, ampak jo podpirali, ker pojde za blagor ljudstva. Ker pa vidimo tudi nekaj Nemcev v odboru prosimo narodne obrtnike, naj se pri volitvah ne pusté premotiti na ta ali oni način. Dopoljubje nam je več nego stanovska sebičnost. Upati hočemo, da bo novo društvo uradovalo v slovenskem jeziku, ne pa v nemškem, kakor se je iz početka kazalo.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji: V petek 9. dec. je umrl č. g. Jožef Pečnik, župnik v Laporji, star 63 let. R. I. P. Župnijo Marija Širja nad Zidanim mostom je dobil tamošnji farni oskrbnik čast. g. Karel Gmeiner. V Kebel je šel kot provizor č. g. Vinco Kolar iz Rajhenburga; na njegovo mesto je prestavljen iz Koprivnice č. g. France Jan, v Koprivnico č. g. Valentin Tamše iz Dobove.

— Dekliška šola (trirazredna) pod vodstvom šolskih sester v Celji je dobila od ministerstva za nauk in bogočastje pravico javnosti.

— Svitli knez Salm v Novem Celju je daroval za sebe in svojo soprogo „kato. podp. društvu“ v Celji 100 gld. Hvala mu!

— Slovstvo. Čehi za srednje šole skrbijo največ s tem, da dajejo na svetlo knjige, ki se v njih potrebujejo na pr. klasike grške in latinske v češčini z razlagami in prevodi. Zdaj se Horacija izbrane pesni po sestavi Grysarovi naznanjajo, prestavil in razložil prof. J. Čerový, založil J. Otto v Pragi. Kdaj dobimo Slovenci, Horaca, Ovida, Homera itd. za šolo v našem jeziku?

— Važno za take, ki si hočejo kaj prihraniti. Med manjše srečke, ki se posebno priporočajo, spadajo brez dvoma **srečke ljubljanskega mesta**, ki so popolnoma varne in obetajo mnogo dobčka kdor ima srečo. Vsako leto je trikrat srečkanje, ter znašajo glavni dobitki 30.000, 25.000, 20.000 gl. itd. Najmanjši dobitok je 30 gld. Srečke so zdaj po 24 gl. Menjaina hiša „Mercur“ na Dunaji daje te srečke, ki so priporočanje vredne, za dnevno ceno 24 gld. ali pa v 13 mesečnih obrokih po 2 gl. tako da kupec že s prvim obrokom igra na vse dobitke. Ker se srečke tako po ceni in pod tako ugodnimi pogoji dobijo, dana je vsakemu prilika, da si tako srečko pri „Mercurju“ naroči in s tem lahko sebi srečo nakloni, v nobenem slučaju pa zgube nima, ker srečko vsak čas lahko proda za isto ali le malo manjšo, morda pa tudi višo ceno; tako da je denar pri teh srečkah varno naložen.

— Ne igrajte si s puškami. V Echartingu na Solnograjskem je hotel hišni hlapec, ki je bil pri vojaki, pokazati, kako se pri vojaki puška prestavlja in suče. Za te vaje je porabil kmetovo puško, ki je bila nabita. Nenadoma, ko je puško sim in tje premetaval, se ta sproži in gospodinja se zvrne do smrti zadeta na tla. — Koliko neštevilnih nesreč so že take neprevidne igrače prouzročile in vendar se svet ne spametuje!

— Mlad morilec. V Strassu na Štajerskem so šolarji iz šole domu gredoči pretepavali neko sedemletno šolarico. Ta jim je všla v bližnji gozd. Pa nek dvanajstleten

šolar je šel še tje za ojo ter jej z nožem vrat prerezal, kjer so jo potem mrtvo našli. Fant nič hudodelstva ne taji, ter se ga tudi nič ne keča. Grozno; mar je surovost sad nove šole? — Kužne bolezni. V Armeniji se je prikazala neka kugi podobna bolezen. V Mekki na Arabskem pa kolera tako razsaja, da vse iz mesta beži, mnogi so se podali rajši v puščavo, ko živeti v mestu, kjer mriče kar po ulicah gnjujejo in strašen smrad prouzrokujejo. Turška vlada menda nič ne stori za javni blagor in red in vendar bi rada v po svetu evropskih vladarjev besedo imela!

Zahvala.

Podpisani izreka pristožno zahvalo sledečim dobrotnikom, ki so poslali podpisanemu za pogorelce v Knežaku: G. Antou Brodnik v Postojni 5 gl., g. Buinar, Vače, 4 gl., g. J. Škeri v Trstu 1 gld., g. Matej Koder za duhovni Slap in Razelj 5 gl. Opravni štvo „S o v enca“ 10 gld.

Anton Ponikvar.

Knežak 8. decembra 1881.

Javna zahvala.

Ob smrti našega očeta prejeli smo od blizu in daleč, iz slovenskih in sosednjih slovenskih pokrajin, posebno tudi iz bratske Hrvatske toliko dokazov presrečnega sočutja in prijaznih spominov, da nam primanjkuje besed, vsakemu posebej se primerno zahvaliti.

Globoko ginjenega srca izražamo tedaj po tej poti vsem znancem in prijateljem, društvom tukajšnjim in deputacijam društev zunanjih, vsem dariteljem prekrasnih vencev, posebno pa tudi odboru, ki je tako prijazno skrbel za vredni pogreb, z besedo, vsem, vsem, ki so ob smrti in bolezni nepozabljivega očeta izkazali svoje sočutje in udanost najprisrčnejšo zahvalo.

Rodovina Bleiweisova.

Zahvala.

Družba sv. Vincencija je sprejela v spomin g. dr. Janeza viteza Bleiweis Trsteniškega 100 gld. za deško sirotišnico, 50 gld. za reže obeh konferencij in 25 gld. za azil. V imenu ubogih družin in sirot se izrekajo blagi žalopojci rodbini najtoplejša zahvala. Družba je zgubila v sled te prežalostne smrti skrbnega očeta in ljubeznivega podpornika, katerega nikdar ne bo pozabila v svojih molitvah.

V Ljubljani 12. decembra 1881.

Predstojništvo družbe sv. Vincencija.

Prihodnje srečkanje 2. januarja 1882.

Za le 2 gold.

kot naplača se dobi

prejemni list

na

Ljubljansko srečko.

Ostali znesek se plača v 12 obrokih po 2 gld.

Wechslergeschäft der Administration des

WIEN
Wollzeile 10 u. 13.

„Mercur“

CH. COHN
Wollzeile 10 u. 13.

Dober kup ure

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindar ura iz srebernega niklja z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
- 1 ura na sidro iz srebernega niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
- 1 srebrna ura na sidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
- 1 zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z verižico okoli vratu.
- 1 zlata remontoir-ura prej po 100 gld., zdaj po 40 gl. (1)

Jamstvo za pet let.

H. Fromm, war

na Dunaji. Wien, gegenüber der Wollzeile.

Hellerjeve godbe na valjar,

se o času božiča najbolj prodajajo, ker so jako pripravne za darila o božiču in novem letu. Iz prepričanja kličemo vsakemu: Kaj zamore mož ženi ženi nevesti, prijatelj prijatelju lepšega podariti v vozilo? Godba zbujata stare spomine, oveseljuje dušo z veselimi in jo povzdiguje z resnimi melodijami, prežene žalost in otožnost, je družina brez družine, v samoti prijeten prijatelj, za bolnika, za samotarja tolažilo. Kako Hellerjevo godbo na valjar, ki toraj sama igra, bi morali v vsaki hiši imeti, tudi kjer so bolniki, ker ni preglasna.

Krčmarji in drugi prodajalci znajo s tem ljudi privabiti. Te baže godbe se vedno bolj udomačujo, krčmarji in prodajalci sploh naj si to vabilo občinstva hitro omislijo, tem bolj, ker se dobé te godbe tudi na obroke. Taki gospodje, ki iz raznih ozirrov ne hodijo v koncerte ali nimajo prilike za to, naj si za kratek čas kupijo tako godbo, ki jih bo prijetno zabavala. Melodije, ki so uložene, so dobro izbrane. Stare in nove opere, ki so najbolj priljubljene, operete, pesmi in plesni komadi so v Hellerjevih godbah lepo združeni. On pošilja svoje izdelke tudi na visoke dvore, je dobil svetinje na več razstavah, v Melborni je dobil prvo darilo, sreberno medaljo. V tej zimi se bo razdelilo 100 godeb v vrednosti 20.000 frankov med kupovalce kot premije, vsak, ki kupi le malo tabakiro z godbo, bo igral na te dobitke in lahko zadene veliko godbo. Premija, s katero se igra, se dobi za 25 frankov. Veliki ceniki s podobami se dobé zastoj, kdor jih želi. Vsakemu priporočamo, kdor hoče kaj kupiti, naj se oglasi naravnost v tovarno Hellerjevo v Švico (Bern), ker se prodajajo tudi ponarejeni izdelki. Na pravih izdelkih je Hellerjevo ime tiskano. Podružnic nema ta tovarna nikjer. (2)

Glavni dobitek

gold. 30.000 a. velj.

najmanjši dobitok 30 gl.

Vsako leto trikrat srečkanje.

Kdor kupi prejemni list, igra že precej, ko je plačal prva dva gld. na vse dobitke.

Glavni dobitok ljubljanskih srečk je potegnil 2. aprila 1880 v znesku 35.000 gl. človek, ki je pri nas kupil

prejemni list,

in 2. januarja 1881 za 30.000 gl. zopet eden, ki je pri nas srečko kupil.

Cela srečka se dobi za 24 gld., kdor (1) jo precej plača.